

उगीच

उगीच वाटेत भेट झाली
उगीच थांबलो, हसलो
उगीचच विचारली खुशाली
कृतूहल नसलेले कृतूहल दाखवीत
पाळली यथारिथत सभ्यतेची रीत!

तब्बेत, मुळेबाळे, नवी जाणा
नवी मोळकरीण, आणि
बुक्ता पाहिलेला नवा सिनेमाही
शपथ सांगते, मला यांतले
खरेच समजून घ्यायचे नव्हते काही
(तेच मनात असेल कदाचित तुझ्याही!)

एक बरे, रहदारीच्या रस्त्यावर
फार वेळ उमे राहता येत नाही!

पाच मिनिटांचे औपचारिक बोलणे
आतून घंटा दिली मनाने
आता पुरे! पुरे! पुरे!
तात्काळ केले निरोपावे हसरे चेहरे
आत सुटकेचा आनन्द
मनावे बहिंगार्मी दरवाजे केले बन्द!

दोघी गेलो आपापल्या वाटांनी
क्षणभर चढलेले पाणी
ओसरले लाटालाटांनी
उगीच, उगीच, उगीच!

शान्ता शेळके (इत्यर्थ)

मी नेहमी माहेरी गेले की असंच होतं. मुलांना बिनधार-तपणे आईवर सोपवून मी भटकायला बाहेर पडते. तसं ते भटकणं नसतंच, बरीच कामे करायची आणि त्यातून आईला मदत होईल ही सबबही असते. पंधरा वर्षापूर्वी सायकलवर टांग टाजून बाहेर पडले असते आणि निवान्तपणे एकेकाळी गावाबाहेर असलेल्या आणि आता गावात आलेल्या) माझ्या कॉलेजपर्यंत रपेट माझ्या आले असते. आता ट्रॅफिक इतका वाढलाय की रस-त्याने चालणासुध्दा मुष्ठिकल आणि हल्ली सायकल चालवतं तरी कोण?

चालत किंवा रिक्शानं जात असले की चालू होते निरर्थक भ्रमन्ती. उगाचच शाळेसमोरच्या स्टेशनरीच्या दुकानात जाऊन कॉमिलनची रंगपेटी विकत घ्यायची. आमच्या वेळी अमिताभसारखी बेलबॉटम घालून चमकोगिरी करणारा दुकानदाराचा मुलंगा आता गलव्यावर बसून त्याच्या मुलांना ऑर्डरी सोडत असतो. अजून पेंटिंग वगैरे चालू ठेवलंय का ताई? तुमच्यावेळेसारखी आता रांगोळीची प्रदर्शनं होतंच नाहीत आता, असं त्यानं म्हटलं की मी सुखावते. मग तिथून कॉलेजसमोरच्या उडपी हॉटेलात एक कडक फिल्टर कॉफी प्यायची, गेल्या २० वर्षांत काढीमात्र बदल न झालेल्या अण्णाशी दोन गप्पा मारायच्या आणि मग आईने बांधलेले जुने भाजीवाले, पिठाची गिरणीवाली बाई यांच्याशी बोलत इकडची तिकडची कामं उरकायची हा माझा नेहमीचा शिरस्ता.

आज अशीच बाजारात भाजीवालीशी बडबड करत असताना मीरा दिसली. मीरा आणि मी सहावी ते बारावी एका बाकावर बसून दंगा केलेल्या मैत्रिणी.

तिचं बरं आहे, गावातच नवरा मिळाला आणि गावातल्याच ज्युनियर कॉलेजमधली इकॉनोमिक्सच्या लेक्चररची नोकरी. रोज अण्णाच्या हातची कॉफी पीत असेल आणि शाळेसमोरच्या चिंचा आणि बोरं विकणाऱ्या बायांकडून बोरं नाहीतर निरागोळ्या घेऊन खात असेल.

शाळेत आणि कॉलेजमध्ये असतांना, आम्ही दोघी तासनंतरास भटकायचो. बोलण्यासारखं काही नसलं तरी बुसती एकमेकीची निःशब्द सोबतच पुरे असायची. गावाबहेरची आमराई, तो छोटासा ओढा हया आमच्या लाडक्या जाणा.

आज ठरवलंच, की पटकन् रिक्शा करून आमराईत जाऊन येऊ दोघी. मग मनात आलं, राहिलीय कूठे आमराई? Mango enclave नावाचं मोठं residential complex झालंय तिकडे आता.

मनातली ऊमी काही स्वरथ बसू देईना. तशीच झपझप गेले आणि मीराच्या पाठीवर दणका मारला, अगदी सहावीत मारायचे तसा. मीरा दचकलीच पण जुन्या ओळखीच्या धपाटयानी खूशही झाली. “हे गं काय? आज एकटीच? दुपारचा बरा वेळ मिळाला भटकायला?” “मीरे, चल ना जरा कॉलेजच्या इकडे चक्कर मरून येऊ. मरत कॉफी-बिफी पिऊ.”

“छे गं. आता शौनक घरी येईल शाळेतून. दहावीत गेला तरी घरी आल्यावर मी नसले तर अभ्यासालासुधा बसत नाही. त्यातून आज मोफकरणीची दांडी. सासूबाईची कटकट चालू होईल washing machine मध्ये कपडे दांडीवर पडले नाहीत तर. तू तो नवीन पिक्चर बघितलास का? आम्ही काळच घरी आणली होती DVD. अंगं त्यापेक्षा असं करूया ना? उद्या दुपारी बघूया भेटायला जमतं का ते. हा घे माझा नवीन मोबाईल नंबर. एकदा missed call दे म्हणजे मी store करते तुझा नंबर. चल मग.”

हवा गेलेल्या फुण्यासारखा माझ्या चेहज्याचा होत असलेला आकार तिच्याही ध्यानात आला असावा. “चल मग, फोन कर नक्की.” मीही म्हणालेच, “बरं झालं भेटलीस ते. नंतर सावकाशीने भेटूया एकदा. आई माझी आता वाट बघत असेल घरी. नक्की देते missed call घरी गेल्यावर.”

हे असं नेहमी का होतं? कधी मीरा असते तर कधी श्यामा. कधी सुशील असतो तर कधी सिमरन. जागा बदलतात, माणसं बदलतात पण मी मात्र common factor असते या interaction मध्याला.

कोणी जुनं ओळखीचं दिसलं तरी पटकन जाऊन बोलणं, जुन्या आठवणीना उजाळा देणं ह्यात कुठं चुकतंय माझं? की I am not moving on still?

जाऊ दे ना? कशाला नसती रिक्टरिक्ट आणि विचार करून घ्यायचा त्रास?

मला तर ह्यातून आनन्द मिळतोय ना? बस् तर मग!!